

T.C.

DANIŞTAY

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2010/14697

E:2010/14697

Danıştay Onuncu Dairesinin; sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredilerinde faiz tahakkukunun ve buna bağlı kaynak kullanımını destekleme fonu tahakkukunun, kredinin kullanıldığı tarihte yapıldığı; bu nedenle, fon kesinti oranının %15 olarak belirlenmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının, bu Karar'dan önce kullanılan sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredilerine uygulanmasının hukuk güvenliği ilkesi ile bağdaşmadığı yolundaki 13.5.2011 tarih ve E:2010/14697 sayılı kararı

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: Tüketici Dernekleri Federasyonu

Vekili _____ : Av.

Davalılar _____ : 1- Başbakanlık - ANKARA

2- Maliye Bakanlığı - ANKARA

Davanın Özeti _____ : Bankalar ve finansman şirketlerince kullanılan tüketici kredilerinde (ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla gerçek kişilere kullanılan krediler) Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisi oranının % 15 olarak belirlenmesine ilişkin 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararının ve Türk Lirası kredilerde fon kesintisinin faiz tahakkukunda doğduğu belirtilerek bu kredilerle ilgili olarak kredi kullanım tarihine bakılmaksızın 28.10.2010 (bu tarih dahil) tarihinden sonra tahakkuk ettirilecek faizler için %15 oranında fon kesintisi uygulanacağına ilişkin 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı Maliye Bakanlığı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi _____ :Erkan Yılmaz

Düşüncesi _____ :Yürütmenin durdurulması isteminin 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararı yönünden reddine, 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı Maliye Bakanlığı işlemi yönünden kabulüne karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı _____ : İbrahim Topuz

Düşüncesi _____ : Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmediği anlaşıldığından, istemin reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, ara kararı cevaplarının geldiği görülmekle yürütmenin durdurulması istemi yeniden incelendi, gereği görüldü :

Dava, bankalar ve finansman şirketlerince kullanılan tüketici kredilerinde (ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla gerçek kişilere kullanılan krediler) Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisi oranının % 15 olarak belirlenmesine ilişkin 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararının ve Türk Lirası kredilerde fon kesintisinin faiz tahakkukunda doğduğu belirtilerek bu kredilerle ilgili olarak kredi kullanım tarihine bakılmaksızın 28.10.2010 (bu tarih dahil) tarihinden sonra tahakkuk ettirilecek faizler için %15 oranında fon kesintisi uygulanacağına ilişkin 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı Maliye Bakanlığı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Davacı tarafından ileri sürülen hususlar, dava konusu 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararının yürütülmesinin durdurulmasını gerektirecek nitelikte görülmemektedir.

Kredi kullanım tarihine bakılmaksızın 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı gün ve sonrasında tahakkuk ettirilecek faizler için, kararda belirtilen %15 oranında fon kesintisi uygulanacağına ilişkin 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı Maliye Bakanlığı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istemine gelince;

Maliye Bakanlığı dava konusu 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı işleminde, sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredileri ile değişken faizli veya dövize endeksli Türk lirası kredileri arasında bir ayırım yapmaksızın tüm krediler için, kredi kullanım tarihine bakılmaksızın 28.10.2010 (bu tarih dahil) tarihinden sonra tahakkuk ettirilecek faizlere %15 oranında fon kesintisi uygulanacağını Türkiye Bankalar Birliğine bildirilmiş, Maliye Bakanlığınca verilen cevap dilekçesinde kesinti oranının sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredileri için de geçerli olduğu savunulmuştur.

3.7.2001 tarih ve 24451 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4684 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Geçici 3. maddesinin (a) bendinde, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunacağı ve doğrudan genel bütçeye gelir yazılmak üzere Hazine hesaplarına intikal ettirileceği, kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya onbeş puana kadar yükseltmeye veya tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu, bu kesintilerin vergi kanunlarındaki tahakkuk ve tahsilat hükümlerine göre takip edileceği kurala bağlanmıştır.

Kanun koyucunun gerçek iradesinin ortaya konulması bakımından yasaların gerekçelerinin önemi tartışmasızdır. 4684 sayılı Yasanın 16. maddesinin (e) bendinin gerekçesinde, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu tasfiye edileceğinden, bundan böyle yeni Fon oluşturulmamasını teminen 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Fon kurma yetkisinin kaldırıldığı belirtilmektedir. Öte yandan, anılan Yasanın Geçici 3. maddesinin (a) bendinin gerekçesinde ise, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu tasfiye edileceğinden, önemli miktarda olan bu Fonun gelirlerinin, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmesine devam olunması ve genel bütçeye gelir yazılmasının amaçlandığı, ayrıca madde ile, anılan

Fonun kesinti oranlarının belirlenmesine dair 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununda bulunan yetki kaldırıldığından, Bakanlar Kuruluna bu konu ile ilgili düzenleme yapma yetkisi verilmesinin öngörüldüğü belirtilmiştir.

12.7.2001 tarih ve 24460 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2001/2698 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Kararın 4. maddesiyle, 12.5.1988 tarihli ve 88/12944 sayılı Kararnamenin eki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Karar ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bu işlemle 4684 sayılı Yasanın 16/e ve geçici 3. maddelerinin gerekçelerinde, tasfiye edileceğinden söz edilen Merkez Bankası nezdindeki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'nun tasfiyesi gerçekleştirilmiştir. Anılan Kararnamenin 6. maddesinde de, bu Kararın 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

4684 sayılı Kanun ile Bakanlar Kuruluna verilen, kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için Fon kurma, kaldırma, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlama yetkisinin 1.1.2002 tarihi itibarıyla kaldırılmakla birlikte, daha önce kurulmuş olan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna ilişkin kesintilerin, yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca bütçeye gelir yazılmak üzere tahsil edilmeye devam edileceği, bu Fona ilişkin kesinti oranlarını belirleme veya tümden kaldırma yetkisinin Bakanlar Kuruluna ait olduğu görülmektedir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna ilişkin mevzuat uyarınca halen uygulanmakta olan 12.5.1988 tarihli ve 88/12944 sayılı Kararnamenin eki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Kararın 3. maddesinde; fon kesintilerinin, Türk Lirası kredilerde tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden hesaplanacağı, 5. maddesinde; bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerinin, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca yayımlanacak tebliğlerde belirtilen esaslara göre tahakkuk ettirdikleri fon kesintileri ile vadeli ithalatta tahsil ettikleri fon kesintilerini tahakkuk veya tahsilatı izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar Fon'a yatıracakları kurala bağlanmıştır.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun "Tüketici Kredisi" başlıklı 10. maddesinde, "Tüketici kredisi, tüketicilerin bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak aldıkları kredidir. Tüketici kredisi sözleşmesinin yazılı olarak yapılması ve bu sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunludur. Taraflar arasında akdedilen sözleşmede öngörülen kredi şartları, sözleşme süresi içerisinde tüketici aleyhine değiştirilemez.

Sözleşmede;

- a) Tüketici kredisi tutarı,
- b) Faiz ve diğer unsurlarla birlikte toplam borç tutarı,
- c) Faizin hesaplandığı yıllık oran,
- d) Ödeme tarihleri, anapara, faiz, fon ve diğer masrafların ayrı ayrı belirtildiği ödeme planı,
- e) İstenecek teminatlar,
- f) Akdi faiz oranının yüzde otuz fazlasını geçmemek üzere gecikme faizi oranı,
- g) Borçlunun temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları,

h) Kredinin vadesinden önce kapatılmasına ilişkin şartlar,

ı) Kredinin yabancı para birimi cinsinden kullanılabilmesi durumunda, geri ödemeye ilişkin taksitlerin ve toplam kredi tutarının hesaplanmasında, hangi tarihteki kurun dikkate alınacağına ilişkin şartlar,

Yer alır." kuralına yer verilmiştir.

Yukarıda aktarılan mevzuat ile dosyadaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, sabit oranlı tüketici kredisi kullandıran bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince, kredinin kullanıldığı tarihte geçerli olan faiz oranları üzerinden tahakkuk ettirdikleri kredi faizine, yine kredinin kullanıldığı tarihte geçerli olan kaynak kullanımını destekleme fonu kesinti oranını uygulamak suretiyle kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi tahakkuk ettirildiği, bu şekilde tahakkuk eden faiz ve fon kesintisinin tahsil edileceği tarihleri gösteren ödeme planının ise tüketiciye verildiği, böylelikle sabit oranlı tüketici kredisinin kullanıldığı tarihte bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince faiz ve fon tahakkukunun yapıldığı anlaşılmaktadır. Bir başka ifade ile kredinin kullanıldığı tarihte faiz tahakkuku kesinleşmiş olmaktadır. Ödeme planında öngörülen vade tarihlerinde krediye ilişkin fon, faiz ve diğer borçların tüketiciler tarafından kredi verene ödenmesi ise, fon ve faizin tahsil işlemi niteliğindedir. Oysa değişken faizli veya dövizde endeksli Türk lirası kredilerde, ödemenin yapıldığı tarihte faiz tahakkuk etirilmektedir.

İdari işlemlerin kural olarak tesis edildikleri tarihten itibaren yürürlüğe girecekleri idare hukuku ilkelerindedir. Geçmişe yürüme yasağı olarak da ifade edilebilecek olan bu ilke hukuk güvenliği ilkesinin de temelini oluşturmaktadır. Hukuk devletinin önemli unsurlarından olan hukuk güvenliği ilkesi, yürürlükteki mevzuata dayanılarak tesis edilmiş ve kesinleşmiş bir işlemle kişilerin sahip oldukları kazanımların korunması anlamına gelmektedir. Kişiler kendi lehlerine bir işlemi yaparken yürürlükteki mevzuata güvenmektedirler ve daha sonra yürürlüğe girecek bir düzenlemeyi öngörme imkanları bulunmamaktadır.

Dosyada mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesinden, kaynak kullanımını destekleme fonu uygulamasının Merkez Bankasınca yürütüldüğü dönemde, üç defa kaynak kullanımını destekleme fonu kesinti oranlarında artış yapıldığı, bu oran artışlarının değişikliğin yayımı tarihinden itibaren kullanılan veya temdit edilen kredilere uygulandığı, devam eden tüketici kredileri yönünden kredinin kullanıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulandığı; fonun Maliye Bakanlığınca yürütüldüğü dönemde ise kesinti oranında bir defa artış olduğu, bu artışın ise kararın yayımlandığı tarihten itibaren kullanılacak ve temdit edilecek tüketici kredilerine uygulanacağını Maliye Bakanlığının 16.8.2004 tarih ve 037647 sayılı yazısı ile Türkiye Bankalar Birliğine bildirildiği anlaşılmaktadır.

Görüldüğü üzere, dava konusu Bakanlar Kurulu Kararından önce değişik tarihlerde kaynak kullanımını destekleme fonu kesinti oranlarında yapılan artış, hukuki güvenlik ilkesi uyarınca, kesinti oranının artırılmasına ilişkin kararın yayımlandığı tarihten itibaren kullanılacak ve temdit edilecek tüketici kredilerine uygulanmış, kararın yayımlandığı tarihten önce kullanılan sabit oranlı Türk Lirası kredilerine ise kesinti oranındaki artış uygulanmamıştır.

Nitekim, Merkez Bankasınca Dairemiz ara kararına verilen cevapta, değişken faizli veya dövizde endeksli Türk lirası kredilerde faiz dahil taksit ödemelerinin hangi tutarda olacağını kredi

kullandırma tarihinde kesin olarak belirlenmesinin mümkün olmadığı, sözü edilen krediler için düzenlenen ödeme planında yer alan tutarların tahakkuk etmiş nihai faiz tutarı olmadığı belirtilmiş; dolayısı ile değişken faizli veya dövizde endeksli Türk lirası krediler dışındaki sabit faizli tüketici kredileri ile ilgili olarak kredinin kullanıldığı tarihte düzenlenen ödeme planında yer alan tutarların tahakkuk etmiş nihai faiz tutarı olduğu kabul edilmiştir.

Bu durumda, sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredilerinde faiz tahakkukunun ve buna bağlı fon tahakkukunun, kredinin kullanıldığı tarihte yapılmış olması karşısında, fon kesinti oranını artıran dava konusu Bakanlar Kurulu kararının, bu karardan önce kullanılan sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredilerine uygulanması, Bakanlar Kurulu kararından önce tahakkuk ettirilen mali yükümlülüğün bu şekilde artırılması hukuk güvenliği ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Ancak, ödeme planında belirlenen ödeme tarihlerinde, faiz ve fon tahakkuku yapılan değişken faizli veya dövizde endeksli Türk lirası kredilerde ise, ödeme tarihleri itibariyle fon kesinti oranını artıran Bakanlar Kurulu kararının uygulanacağı tabiidir.

Sonuç olarak, 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe giren 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesinti oranının %15 olarak tespit edilmesi üzerine, sabit veya değişken faiz oranlı krediler arasında ayırım yapılmadan ve kredi kullanım tarihine bakılmadan 28.10.2010 (bu tarih dahil) tarihinden sonraki kredi ödemelerinde %15 oranında fon kesintisi uygulanacağına ilişkin Maliye Bakanlığının dava konusu 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı işleminde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 28.10.2010 tarih ve 27743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25.10.2010 tarih ve 2010/974 sayılı Bakanlar Kurulu kararı yönünden yürütmenin durdurulması isteminin **REDDİNE**, davanın durumu ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen koşulların, sabit oranlı Türk Lirası tüketici kredileri ile değişken faizli veya dövizde endeksli Türk lirası kredileri arasında bir ayırım yapmaksızın tesis edilen düzenleyici işlem niteliğindeki dava konusu 28.10.2010 tarih ve 97121 sayılı Maliye Bakanlığı işlemi yönünden gerçekleştiği anlaşıldığından, bu işlemin **YÜRÜTÜLMESİNİN DURDURULMASINA**, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi (7) gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz edilebileceğinin taraflara duyurulmasına, 13.5.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.